

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2019/1881)

Avstämning av mål och budget för 2020

Förslag till uppräkningsprogrampriser och strukturtillägg inom gymnasieskolan, dnr KS 2019/1035

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Den kommunövergripande verksamheten (KÖV) i Ungdomens hus i Rinkeby upphör och ansvaret för idrottshallen överlämnas till idrottsnämnden från och med 1 april 2020.
2. Servicenämnden ges i uppdrag att under året arbeta för att möjliggöra uppföljning av indikatorn *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider* per nämnd.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att bistå de nämnder och bolagsstyrelser med en hög energianvändning med att under 2020 utveckla system för uppföljning av indikatorn *Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter* så att uppföljning kan genomföras senast i samband med verksamhetsberättelsen 2020. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges även i uppdrag att också utreda ett generellt relativt mått för övriga nämnder och bolagsstyrelser.
4. Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal godkänns i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Revidering av ”Regler för ekonomisk förvaltning” godkänns i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Uppräkningsprogrampriser och strukturtillägg för gymnasieskolan 2020, dnr KS 2019/1035 godkänns i enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Avstämning av mål och budget för 2020, med tillhörande uppdrag och anmodanden åt berörda nämnder och bolagsstyrelser, beslutas med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 92,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 195,3 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,6 mnkr. Finansieringen sker genom att omfördela för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för minskad internränta med 118,0 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen.
6. Fastighetsnämnden medges rätt att 2020 omprioritera 58,0 mnkr från den utökade till den långsiktiga investeringsplanen enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämndernas driftbudgetar för år 2020 justeras för ökade kostnader och intäkter med 6 342,1 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
8. Nämndernas resultatenheter för år 2020 godkänns enligt bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Avsteg från närhetsprincipen med prioritet för Rinkebyskolan att utnyttja idrottshallen i Ungdomens hus godkänns.
11. Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Stockholms stad deltar i klimatmanifestationen Earth Hour lördagen den 28 mars 2020.
13. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget 2020 inkommit med budget och verksamhetsplan för 2020. Som ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt har nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner granskats. Nämnderna har, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställt verksamhetsspecifika mål, nämndindikatorer och aktiviteter.

I nämndernas verksamhetsplaner görs även framställningar om om- slutningsförändringar av nämndens budget. Vissa nämnder har även begärt budgetjusteringar, vilka behandlas i detta ärende, enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med Stockholms Stadshus AB.

Mina synpunkter

Avstämningens ärendet syftar till att säkerställa att stadens verksamheter genomför de målsättningar som kommunfullmäktige beslutat om i budget 2020. De övergripande inriktningsmålen för staden är: 1) en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla; 2) en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt; 3) en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. För att uppnå möjligheternas Stockholm, en modern och hållbar storstad där alla kan förverkliga sina drömmar så att Stockholm blir en ännu mer ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar storstad, är det av yttersta vikt att Stockholms stads inriktningsmål och verksamhetsmål uppnås.

Som en följd av alla nämnders målinriktade arbete för kvalitet och effektivitet bedöms staden uppfylla samtliga av kommunfullmäktiges inriktningsmål under 2020. Det förutsätter dock att nämnder och bolagsstyrelser höjer sina ambitionsnivåer och vidtar adekvata åtgärder i enlighet med uppmaningar och anmodanden i bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Tack vare nämndernas arbete med att uppnå en ekonomi i balans bedöms staden också ha goda förutsättningar för en budget i balans även under 2020. I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning måste staden förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför ska staden alltid sträva efter att bli mer effektiv och att tillhandahålla offentliga tjänster till lägre kostnad och ökad kvalitet. Det ska vara självklart att givna budgetramar hålls.

Grunden för att säkra stockholmarnas gemensamma välfärd är att säkra stadens finanser. De kommande åren står kommunsektorn inför stora utmaningar. Även om Stockholm i jämförelse står starkt, behövs åtgärder för att kunna upprätthålla och utveckla framtidens välfärd. Staden behöver prioritera kärnverksamheterna och se över arbetssätt och metoder så att de som verkligen har behov av stöd får rätt insatser. Det krävs en tydligare prioritering av och inom investeringar samt försäljningar så att investeringsvolymen kan hållas nere.

Ökad kvalitet och likvärdighet krävs för framtidens välfärd och vi behöver säkerställa effektiva organisationer för att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en ändamålsenlig användning av skattebetalarnas pengar för att klara behovet av bland annat vård, skola och omsorg.

Bilagor

0. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
1. Driftbudget och investeringar
2. Budgetjusteringar och projektmedel
3. Förändringar av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal
4. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser
5. Resultatenheter
6. Revidering av Regler för ekonomisk förvaltning
7. Uppräkning av programpriser och strukturtillägg inom gymnasieskolan för 2020

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att revidera budgeten för förskola, grundskola och gymnasieskola i Stockholms stad utifrån de nya förutsättningarna till följd av höjda statsbidrag, genom att förstärka utbildningsnämndens budget med 385 miljoner kronor samt SDN förskola med 110 miljoner kronor. Finansieringen baseras på de av regering och riksdag beslutade statsbidragen.
3. Att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma med förslag till kommunfullmäktige i enlighet med nedan i syfte att förstärka budgeten för arbetsmarknadsinsatser, äldreomsorg, kulturpolitik och socialt förebyggande arbete genom att prioritera om i beslutad budget för år 2020.
4. Att utbildningsnämnden uppmanas att formulera mål och insatser för genomförandet av läsa-, skriva- och räknagarantin med fokus på förskoleklass.
5. Att utbildningsnämnden uppmanas initiera lärfritidsverksamheter vid skolor där detta särskilt kan bidra till höjda kunskapsresultat.
6. Att uppmana berörda nämnder och styrelser att öka antalet markanvisningar för Stockholmshus.
7. Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att omorganisera stadens arbete rörande produktion av bostäder med särskild service så att socialnämnden görs beställningsansvarig och staden därmed kan uppnå sina mål.
8. Att fastighetsnämnden och kommunstyrelsen återkommer till kommunfullmäktige med förslag på reviderad budget för underhåll och investeringar i fastigheter med syfte att garantera långsiktigt välskötta lokaler.

I ärendet föreslås kommunstyrelsen av ansvarigt borgarråd anmoda nämnderna att höja ambitionerna i den mån de ackumulerade planerna inte motsvarar kommunfullmäktiges mål i budget för år 2020. Därtill föreslås ett antal justeringar i nämndernas budgetar.

De verksamhetsplaner som ligger till grund för ärendet visar på betydande problem med den budget som kommunfullmäktige antagit på förslag av finansborgarrådet och de borgerliga partierna. De varningssignaler som vi pekade på redan i samband med budgetens antagande visar sig nu drabba verksamheterna.

1. Det är uppenbart att flera nämnder drabbas av stora sparkrav. Tydligast märks det i stadens pedagogiska verksamheter, men även inom välfärden i stort tvingas nu besparingar fram som följd av valet att sänka skatten år 2019 istället för att prioritera välfärden. Att skolpengen i praktiken inte räknas upp alls (0,9 procent i ökad peng minus 0,9 procent i höjda PF-tillägg) samtidigt som priser och löner historiskt ökat mellan 3 och 5 procent innebär en betydande ambitionssänkning för förskola och grundskola. För gymnasiet är besparingskraven än mer långtgående.

2. De sänkta ambitionerna om att inte uttryckligen ha mål om sammanhållning och att vara en stad för alla ger nu resultat i nämndernas planer. Vi ser det i verksamheter som riktar sig mot barn och unga i framförallt ytterstaden. Det märks exempelvis i att den planerade investeringen i Vårbergs IP skjuts på framtiden samtidigt som investeringar i innerstaden prioriteras upp. I grunden handlar det om att budgetarna är så snålt tilltagna att nämnderna när det inte finns tydliga mål väljer att prioritera bort viktiga insatser för ett Stockholm som håller ihop. Ytterligare ett sådant exempel är att nämnderna inte klarar målet om sommarjobb.
3. De ambitioner för en hållbar stad som präglade arbetet under föregående mandatperiod drabbas också av besparingar. Trots att nämnderna redovisar stora ambitioner och önskemål i arbetet att skapa en giftfri förskola skärs anslaget ner jämfört med år 2018. De klimatinvesteringar som föreslås är mindre än hälften av de som beslutades i motsvarande avstämningsärende år 2018.
4. Budgeten är svag redan i utgångsläget med små reserver vilket under år 2019 dränerade verksamheternas ekonomi. Det begränsade verksamheternas handlingsutrymme och tvingade dem att använda sig av upparbetade reserver vilket riskerar att ytterligare förstärka sparkraven under år 2020.

I det här läget är det anmärkningsvärt att den borgerliga majoriteten ännu inte fördelat de välfärdsmiljarder som riksdagen beslutat om och som innebär cirka 495 miljoner kronor extra till Stockholms stad. Vi socialdemokrater har sedan beslutet fattades av riksdagen krävt att den borgerliga majoriteten lägger fram ett förslag som ger verksamheterna i Stockholms stad bättre förutsättningar. Det borde redan ha skett och att det inte sker i anslutning till behandlingen av avstämningsärendet (som ska ge nämnderna och styrelserna relevanta förutsättningar för verksamheten under året) är direkt anmärkningsvärt. Vi tolkar det som att den borgerliga majoriteten antingen är ovilliga att använda medlen till välfärd eller är oeniga om hur detta ska ske.

I den skrivelse vi lämnade in till kommunstyrelsen skrev vi bland annat följande om de höjda statsbidragen:

Det öppnar en möjlighet för Stockholms stad att stoppa de kraftiga sparkrav som annars väntar skolan och förskolan i Stockholm. Dessa sparkrav riskerar dessutom bli större till följd av det indragna bidraget till lärarassistenter om inte kommunfullmäktige reviderar budgeten. Vi föreslår därför att hela ökningen av det generella statsbidraget ska gå till att bibehålla kvaliteten i Stockholms grundskolor, förskolor och gymnasieskolor.

När den borgerliga majoriteten i höstas presenterade sin budget syntes effekterna av 2019 års skattesänkning tydligt. Grundskolan gavs ett tillskott på skolpengen med endast 0,9 procent. Samtidigt höjdes stadens arbetsgivaravgifter lika mycket. Att ge Stockholms skolor och förskolor vad som i praktiken är en nollbudget samtidigt som löneökningarna de senaste åren varit mellan 3-5 procent innebär därför i realiteten ett

kraftigt sparbeting. Än värre är det för gymnasieskolan där partierna i styret till och med sänkt skolpengen.

Oron bland Stockholms elever och lärare är stor. På central förvaltning är uppsägningarna i full gång. Ute på skolorna planeras kraftiga sparpaket. De fackliga organisationerna har uttryckt sig i termer av "otillräckligt", "historiskt låg schablonhöjning" och "Stockholms politiska ledning har helt andra planer för skolväsendet än det som den akut behöver." Det är en kraftfull sägning av borgerlig skolpolitik.

De extra statsbidragen innebär att skolpengen och förskoleschablonen i Stockholm skulle kunna höjas med minst 1,9 procent. Det skulle kunna rädda kvar 700 pedagoger varav många annars kommer hotas av uppsägningar.

Vi föreslog redan i vårt ordinarie budgetalternativ att skolan och förskolan skulle förstärkas med 530 miljoner kronor. Ambitionerna för en bättre undervisning och ökat lärarstöd tar inte slut där. Med de höjda statsbidragen skulle den satsningen kunnat ha varit större. Hade kommunfullmäktige antagit vår budget, med dess finansiering, hade ambitionerna för välfärden varit avsevärt högre. Men i det läge vi nu är i bör det vara varje ansvarig kommunlednings uppgift att så långt det är möjligt, utifrån nuvarande förutsättningar, stoppa besparingarna på förskola, grundskola och gymnasium.

Att det borgerliga styret trots det inte klarat att lägga fram ett förslag till beslut till kommunstyrelsen den 5 februari innebär att rektorer måste fortsätta planera för neddragningar. Det är direkt oansvarigt och skadligt att inte ge besked om hur de ökade statsbidragen ska fördelas.

Vi förstår att det kan finnas oro för andra verksamhetsområden och att även dessa drabbats genom otillräckliga ekonomiska förutsättningar till följd av skattesänkningen.

Kvaliteten i äldreomsorgen samt resurserna till kulturen och det förebyggande arbetet i stadsdelarna behöver uppenbart förstärkas. De minskade ambitionerna för arbetsmarknadspolitik till följd av M-V-KD-uppgörelsen i riksdagen är ytterligare ett område där Stockholm kommer behöva täcka upp.

Vi föreslår därför även att kommunstyrelsen ges i uppdrag att föreslå kommunfullmäktige en reviderad budget senast under mars månad syftande till att dessa budgetområden stärks och att medel för detta frigörs genom en minskad budgetram för kommunstyrelsen, höjda parkeringsavgifter och ökad reklamdebitering i enlighet med det socialdemokratiska budgetförslaget. Sett till hur stor del som kvarstår av året kan minst 150 miljoner kronor omfördelas till dessa områden, om viljan och handlingsförmågan finns.

Varje vecka som nu går utan ett politiskt beslut är en vecka för större barngrupper i förskolan, för mindre lärarstöd i skolan och för sämre förutsättningar för att fler gymnasieelever slutför sin utbildning. Kommunstyrelsen behöver därför vara tydlig med att svältkuren för skolan och förskolan är över i Stockholm.

I avstämningsärendet finns en del välkomna justeringar av tillkortakommanden i budgeten för år 2020. Vi välkomnar att den borgerliga majoriteten nu följer det förslag

som fanns i det socialdemokratiska förslaget om att rusta upp stadens brandstationer. Det är absolut nödvändigt och bör bara ses som första steget i en långsiktig upprustning.

Vi välkomnar också att det betonas såväl trygghetsskapande åtgärder som exempelvis klottersanering och att genom Agenda 2030-arbetet stärka det lokala utvecklingsarbetet i ytterstaden. Vi vill dock, som en illustration på diskrepansen mellan de vackra orden och verkligheten, peka på att anslagen för klottersanering i år minskats med 3 miljoner kronor och att den borgerliga majoriteten förra året avskaffade de lokala utvecklingsmedel som uppgick till 40 miljoner kronor. Att i det läget – och med en väldigt begränsad budget även i övrigt – tro att stadsdelsnämnderna ska kunna bedriva ett aktivt lokalt utvecklingsarbete blir antagligen just mest en tro.

De bristande resurserna till stadsdelsnämndernas kärnverksamhet inom förskola och äldreomsorg gör nu också att de får uppenbara svårigheter att klara målen om feriearbeten. Målet, som ändå är betydligt lägre än utfallet år 2018, riskerar därmed att inte uppnås. Det innebär ökade svårigheter för ungdomar att få det första jobbet och det innebär risk för mer stök när ungdomar som går sysslolösa. Därtill innebär det, att om staden inte klarar ett redan lågt satt mål, kommer klyftorna i staden att öka.

Stockholm behöver intensifiera arbetet när det gäller att öka tryggheten i staden. Därför är det välkommet att den satsning på trygghetsarbetet i ytterstaden om 20 miljoner kronor som initierades av föregående majoritet kvarstår. På samma sätt är det viktigt att arbetet med trygghetsinvesteringar fortsätter. Däremot är det obegripligt att den borgerliga majoriteten i trygghetsutskottet i flera fall stoppat och försenat viktiga projekt. Ibland också emot stadsledningskontorets uttalade bifallsyrkande. Att säkerställa förutsättningarna för platsamverkan på Sergels torg borde exempelvis vara en självklarhet. Det är bra att det framgår av ärendet hur mycket nämnderna sökt om, men det är mindre bra att det inte redovisas hur mycket den borgerliga majoriteten i utskottet hittills stoppat.

Vi förvånas över att det faktum att barnkonventionen blivit svensk lag och det åtagande det medför renderar sex rader i avstämningsärendet, helt utan förslag på insatser. Vi anser att kommunstyrelsen bör ha ett tydligare ansvar att leda arbetet och säkerställa implementeringen. Det faktum att Moderaterna, Sverigedemokraterna och Centerpartiet var emot att göra konventionen till lag får inte innebära att staden är passiv.

Den enskilt viktigaste åtgärden både för att implementera barnkonventionen och för att öka tryggheten bland barn och ungdomar är att ge förskola och skola bra förutsättningar. Därför är det välkommet att stadsledningskontoret redovisar det stora behov som finns av insatser för att säkra kompetensförsörjningen. Mot den bakgrunden blir den budget som utgör grunden för avstämningsärendet än mer obegriplig. Staden behöver kontinuerligt och i hård konkurrens med andra huvudmän rekrytera lärare och pedagoger. Och i det läget är stadens ingångsvärde i detta arbete en budget som innebär både sparkrav på verksamheten och lägre löneutrymme.

Mot den bakgrunden, att det finns en betydande utmaning bara i att säkra den grundläggande kvaliteten i skola och förskola samt ge förutsättning för en fungerande

kompetensförsörjning, blir det uppseendeväckande att den borgerliga majoriteten såväl i detta ärende som i budgeten lägger på nya uppgifter. Uppgifter som inte är finansierade och därmed riskerar slå än hårdare mot själva skolans grunduppdrag.

I den budget som vi socialdemokrater föreslog fanns det som ovan redovisats betydande generella höjningar av budgeten för skola och förskola. Därutöver fanns det riktade och finansierade satsningar för att exempelvis

- höja ambitionerna för läsa-, skriva- och räknagarantin i förskoleklass
- öka måluppfyllelsen och minska klyftorna i grundskolans senare årskullar genom att introducera lärfritids
- säkra kompetensförsörjningen genom en riktad lönesatsning för erfarna barnskötare.

Med det resurstillskott vi föreslår ovan bör dessa insatser kunna genomföras och det bör därför ges i uppdrag till berörda nämnder.

I förra årets avstämningsärende skrev stadsledningskontoret rörande bostadsbyggandet att:

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att för samtliga elva av kommunfullmäktiges indikatorer uppnår nämndernas och bolagsstyrelsernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt.

I årets avstämningsärende skriver man att: *Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsområdesmålets årsmål kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att för åtta av kommunfullmäktiges nio indikatorer uppnår nämndernas aggregerade årsmål kommunfullmäktiges mål helt.*

Resultatet för år 2019 är vi tyvärr bekanta med. Stadsbyggnadsnämnden tvingades halvera sitt mål för antal bostäder i nya detaljplaner och byggandet i såväl privat som i allmännyttans regi avstannade brutalt. Vi har förståelse för att stadsledningskontoret kan ha svårt att förutse de politiska blockeringar inom majoriteten som uppenbart begränsat planarbetet men det är viktigt att byggandet tar fart igen år 2020. En åtgärd som staden har rådighet över är allmännyttans byggande och möjligheten att bygga Stockholmshus med lägre hyra. I ärendet redovisas nu att flera av de projekt som initierades under förra mandatperioden kommer byggstartas under år 2020. Det är välkommet och bra. Trots detta behövs det dock konstateras att inte en enda sådan lägenhet har markanvisats under år 2019 av den nu styrande majoriteten. Det finns därför all anledning att uppmana berörda nämnder och styrelser att öka markanvisningar till Stockholmshus.

I avstämningsärendet redovisas att antal färdigställda bostäder med särskild service där resultatet inte ens är nära att uppnå årsmålet – som vanligt. De reformer som gjordes förra mandatperioden var ett välkommet försök att öka ambitionerna på detta område, men uppenbarligen var de inte tillräckliga. Därför bör kommunfullmäktige nu besluta att överföra beställansvaret till socialnämnden i enlighet med det förslag vi presenterat i det socialdemokratiska budgetförslaget.

Inom ramen för stadens klimatarbete finns en del välkomna insatser med grund i de program som staden ska fatta beslut om. Samtidigt konstaterar vi att det saknas flera viktiga insatser rörande klimatneutral byggsektor, minskade utsläpp från masshantering och koldioxidlagring. Dessa kommer vi socialdemokrater fortsätta hävda. På samma sätt är vi besvikna för att det i ärendet inte tydligt framgår vilka beting som ska utgöra grunden för en kommande klimatbudget. Det är viktigt att nämnderna får rimliga förutsättningar att jobba med sina beting. Vi gläds dock åt att vårt förslag från budgetbehandlingen – att inte sänka målet (dvs. höja värdet) för förväntade utsläpp från transportsektorn nu blir verklighet.

När det gäller målet om staden som ekonomiskt hållbar finns det mycket att göra. Vi har under 2019 återkommande föreslagit åtgärder för att stärka stadens ekonomi. Stadsledningskontoret har i samtliga ekonomiska månadsrapporter under år 2019 varnat för att utvecklingen med snabbt stigande utgifter och betydligt långsammare ökning av intäkter inte är långsiktigt hållbar. Standard and Poor's har varnat staden om att kreditbetyget kan komma att sänkas.

Grundläggande problem är att takten för nyupplåning har fördubblats. Detta i sin tur beror på sjunkande bostadsbyggande och sämre budgetutfall i stadens verksamheter. Det senare beror på lägre inkomster till följd av en skattesänkning samtidigt som staden styrs av politiker som hävdar att sänkta inkomster inte ska märkas i verksamheternas kvalitet. Det är orimligt och har inneburit att stadens rektorer fått ta av sina resultatfonder. Nu märks det i att flera stadsdelsnämnder pekar på svårigheterna att klara budgeten.

Istället för att vidta åtgärder för att öka bostadsbyggandet och förstärka stadens ekonomi tvingas nu istället den borgerliga majoriteten panikbromsa och sälja ut. Resultatet av detta är exempelvis att Fastighetsnämnden tvingas uppge *”att uteblivna reinvesteringar kan leda till att anläggningar kan få svårt att leva upp till myndighetskrav, vilket kan leda till kostnader för akut underhåll och i värsta fall stängning av anläggningar. Flera stora projekt pågår, som om de stoppas kan medföra skadeståndsanspråk från entreprenörer och kunder.”*

Genom att sänka ambitionerna för förvärv av bostadsrätter frigörs vissa medel för de värsta fallen. Det kommer inte vara tillräckligt och kommunstyrelsen och fastighetsnämnden bör därför komma tillbaka till kommunfullmäktige med ett ärende som möjliggör ett underhåll som inte låter våra fastigheter förfalla.

Stockholm kan fortfarande vara en stad som prioriterar välfärd, klimat, bostadsbyggande och trygghet. Det förutsätter dock politiska beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige som ger nämnderna förutsättningar att höja ambitionerna. Med beslut enligt ovanstående höjer vi alltför låga ambitioner.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

- Att delvis godkänna rapporteringen av nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2020
- Att därutöver anföra

Avstämningens ärendet är ett första kvitto på hur väl nämndernas verksamhetsplaner svarar upp mot majoritetens budget, som på avgörande punkter inom framförallt välfärden, klimatet och bostadsförsörjningen skiljer sig från Vänsterpartiets budgetalternativ. När skattesänkning, privatisering och ombildning prioriteras blir kortsiktighet norm och långsiktighet möjligen vackra ord samtidigt som förutsättningarna för verksamheterna undermineras steg för steg.

Redan 2019 var stadens ekonomi påtagligt påfrestad av den skattesänkning som beslutats av den grönbå majoriteten i december 2018, vilket har lett till stora besparingar inom grundläggande och förebyggande insatser. Vänsterpartiet har på riksnivå drivit igenom att staten ska stärka landets kommuner och regioner med 7.5 miljarder kronor i generella statsbidrag. Det är ett mycket välkommet tillskott då det för Stockholm stad innebär ett tillskott på cirka 495 miljoner kronor. Vi förutsätter att majoriteten återkommer snarast med ett reviderat budgetförslag för hur dessa pengar ska fördelas. Från vår sida är det givet att dessa pengar ska ut i verksamheterna där de största behoven finns. I Stockholm är det givet att förskola, skola och förebyggande insatser i stadsdelsnämnderna så som socialtjänsten, fältassistenter, fritidsgårdar och parklekar måste prioriteras.

Ett annat oroande tecken på kortsiktighet är att alla nämnder uppmanas att utveckla analyserna av arbetet med Agenda 2030 samtidigt som hållbarhetsarbetet behöver prioriteras i staden. Tidigare höga ambitioner för jämställdhetsarbetet verkar svåra att upprätthålla för nämnderna, som ska återrapportera jämställdhetsutmaningar inom Agenda 2030 i tertialrapport 1. Med en budget som för stora personalgrupper inte kompenserar höjda löner och verksamhetsområden som därtill åläggs generella effektiviseringar motsvarar budgeten inte de krav som ställs. En seriös majoritet bör begära att de konkreta effekterna av detta återkopplas i tertialrapport 1.

Bristen på helhetssyn är tydlig inom bostadspolitiken, där ena handen ska ta fram ett nytt program mot hemlöshet och andra handen villigt gör sig av med tusentals allmännyttiga hyresrätter med överkomliga hyror. Att staden behöver ha kvar varenda hyresrätt och att allmännyttan får bygga mera än de mål som majoriteten sätter upp är förutsättningar för att klara bostadsförsörjningsansvaret. Med nuvarande produktionstakt tar det uppåt sju år att bygga ikapp det antal hyresrätter med överkomliga hyror som kan komma att ombildas.

Även majoritetens oförmåga att nå de egna målen för permanenta genomgångsbostäder respektive färdigställda bostäder med särskild service visar att här behövs en annan bostadspolitik. Dock gläder det oss att stadsledningskontoret kommenterar exploateringsnämndens sänkta årsmål för markanvisade seniorbostäder med hyresrätt och trycker på att ambitionerna behöver höjas. Att Micasa ska se över strategin för utbyggnad av seniorbostäder är också bra. Det vore förödande för såväl den växande gruppen äldre som för stadens kostnader för äldreomsorgen om den

samordning av mark- och äldreomsorgspolitikerna som Vänsterpartiet genomförde förra mandatperioden nu slarvas bort av nuvarande majoritet.

Den genomgående stora tilltron till fördelarna med att privata aktörer i allt större utsträckning ska tillgodose stadens omfattande behov av bostäder, skolor, vård- och omsorgsboenden och andra samhällsfastigheter sätter stark prägel på verksamhetsplanen, medan nackdelar som minskad rådighet över framtida hyreskostnader knappt verkar vägas in. Vi ser det som riskabelt då det visat sig vara ekonomiskt fördelaktigt att äga lokaler vid långsiktiga behov.

Äntligen får fastighetsnämnden möjlighet att återuppta det pausade arbetet med renoveringen respektive verksamhetsanpassningen av brandstationerna genom den föreslagna omfördelningen av 58 mnkr i investeringsmedel. Medel borde dock ha ställts till förfogande redan förra året på grund av brandstationernas dåliga tekniska skick och resursbristen som fastighetskontorets påtalade redan tertialrapport 1 förra året. De 14,5 mnkr som tillförs från Centrala medelsreserven för Multihallen vid Vårbergs IP är också välkomna. Vidare utgår vi ifrån att de 20 mnkr som tillförs fastighetsnämnden för underhållsåtgärder läggs in i investeringsbudgeten, snarare än resultatbudgeten. Underhållet av våra idrottsanläggningar har varit eftersatt under mycket lång tid och investeringsramarna behöver utökas så att större projekt som Liljevalchs och Östermalms hallen som nyligen fördröjades ytterligare inte ska tränga ut helt nödvändigt underhåll av våra idrottsanläggningar.

Det är en utmärkt målsättning att staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare men med tanke på personalförsörjningen är verksamhetsplanen fattig på personalpolitiskt nytänkande. Kompetensutveckling är ett permanent behov för varje seriös arbetsgivare. Majoriteten fortsätter att fördela resterande medel ur den kompetensutvecklingsansats som vår rödgröna majoritet införde men saknar strategier för vad som ska göras när medlen snart är slut. Vi saknar också nya attraktiva personalpolitiska insatser och förmåner som exempelvis 80-90-100-modellen, utvecklingsprogram för specialister och pensionsväxling. Vidare finner vi det oroväckande att nämnderna har så låga mål för antal feriejobb att risken är att kommunfullmäktiges målsättning om antal feriejobb inte uppnås. I vårt förslag till budget höjde vi ambitionen och tillsatte mer resurser för att fler unga genom feriejobb ska få arbetslivserfarenhet.

Mycket gott finns att säga om stadens miljöarbete, till stor del helt enkelt en fortsättning på det arbete som den tidigare majoriteten grundlade. Det är dock tydligt att ambitionerna måste växlas upp om det ska finnas en möjlighet att nå de mål som ger en hållbar framtid. Skattesänkningar är i detta fall dubbelt klimatskadliga eftersom de minskar de resurser staden har till sitt förfogande för att göra nödvändiga investeringar samtidigt som de innebär ett skifte från offentlig till privat konsumtion, vilket vi vet innebär en större klimatpåverkan. Det kommer förvisso vara nödvändigt med kraftfulla statliga åtgärder, men det är inte tillräckligt att hänvisa till avsaknaden av sådana när staden inte först själv uttömt de möjligheter som finns att t.ex. investera i sol- och vindenergi eller aktivt ingripa för att minska bilismen genom lägre p-tal,

bilfria dagar etc. Såväl miljöprogrammet i sig som den kommande handlingsplanen för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken har dragit ut alldeles för länge på tiden.

Det finns en ökande medvetenhet om behovet av att förbereda sig för kommande sårbarheter i och med klimatförändringar såsom skyfall, torka etc. men det är oroande att inte ens de 200 mnkr som avsatts har lett till konkreta åtgärder. Återigen vet vi från forskningen att en av de starkaste skyddsfaktorerna är social sammanhållning vilket gör att nedskärningarna i möteslokaler, bibliotek och medborgarkontor kan ses som direkta nedskärningar på stadens förmåga att möta kommande utmaningar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Den kommunövergripande verksamheten (KÖV) i Ungdomens hus i Rinkeby upphör och ansvaret för idrottshallen överlämnas till idrottsnämnden från och med 1 april 2020.
2. Servicenämnden ges i uppdrag att under året arbeta för att möjliggöra uppföljning av indikatorn *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider* per nämnd.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att bistå de nämnder och bolagsstyrelser med en hög energianvändning med att under 2020 utveckla system för uppföljning av indikatorn *Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter* så att uppföljning kan genomföras senast i samband med verksamhetsberättelsen 2020. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges även i uppdrag att också utreda ett generellt relativt mått för övriga nämnder och bolagsstyrelser.
4. Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal godkänns i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Revidering av ”Regler för ekonomisk förvaltning” godkänns i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Uppräkning av programpriser och strukturtillägg för gymnasieskolan 2020, dnr KS 2019/1035 godkänns i enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Avstämning av mål och budget för 2020, med tillhörande uppdrag och anmodanden åt berörda nämnder och bolagsstyrelser, beslutas med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 92,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 195,3 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,6 mnkr. Finansieringen sker genom att omfördela för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för minskad internränta med 118,0 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen.
6. Fastighetsnämnden medges rätt att 2020 omprioritera 58,0 mnkr från den utökade till den långsiktiga investeringsplanen enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämndernas driftbudgetar för år 2020 justeras för ökade kostnader och intäkter med 6 342,1 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
8. Nämndernas resultatenheter för år 2020 godkänns enligt bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Avsteg från närhetsprincipen med prioritet för Rinkebyskolan att utnyttja idrottshallen i Ungdomens hus godkänns.
11. Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Stockholms stad deltar i klimatmanifestationen Earth Hour lördagen den 28 mars 2020.
13. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Stockholm den 19 februari 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) enligt följande.

Avstämningen av mål och budget för 2020 avspeglar den moderatledda majoritetens budget där ambitioner och satsningar för att utjämna ojämlika livsvillkor, förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män och sätta mänskliga rättigheter i politikens centrum saknas. Det är i stället en politik av fortsatta nedskärningar, utförsäljningar och privatiseringar som väntar under året. Valfärd och investeringar får stå tillbaka.

Det grönbåa styret säger sig prioritera trygghetsarbete men bland trygghetsåtgärder nämns inte med ett ord några särskilda insatser för att öka kvinnors och flickors trygghet, trots att den upplevda otryggheten är störst bland kvinnor och tjejer.

Det grönbåa styrets skattesänkning och besparingar motiveras med att fokus ska vara på stadens kärnverksamhet. Frågan som uppstår är då vad det grönbåa styret betraktar som kärnverksamhet då vi ser stora besparingar på förskola, kultur, arbetsmarknadsåtgärder, äldreomsorg och fritidsverksamhet. Samtidigt ser vi utförsäljningar av stadens billigaste hyresrätter. Det är en politik som kommer öka segregationen och slå hårdast mot redan utsatta grupper som kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden, våldsutsatta, barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, fattigpensionärer, sjuka och människor i fattigdom.

Vår budget hade i stället inneburit satsningar för ökad jämställdhet, stärkta rättigheter, frihet från våld och ett Stockholm som håller ihop

Remissammanställning

Ärendet

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget 2020 inkommit med budget och verksamhetsplan för 2020. Som ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt har nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner granskats. Nämnderna har, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställt verksamhetsspecifika mål, nämndindikatorer och aktiviteter.

I nämndernas verksamhetsplaner görs även framställningar om omslutningsförändringar av nämndens budget. Vissa nämnder har även begärt budgetjusteringar, vilka behandlas i detta ärende, enligt bilaga 2.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendet ”Avstämning av mål och budget för 2020” innehåller stadsledningskontorets analys, synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner med budget för 2020. Analysen innefattar bedömning av måluppfyllelse samt identifierade oönskade händelser utifrån nämndernas väsentlighets- och riskanalyser. Bedömningen av måluppfyllelse avser helåret 2020 under förutsättning att nämndernas och bolagsstyrelsernas planerade aktiviteter och åtgärder genomförs.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunkoncernen, inbegripande både stadens nämnder och bolagsstyrelser, kommer att kunna uppfylla samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under 2020. Detta förutsatt att nämnder och bolagsstyrelser höjer ambitionsnivån och vidtar åtgärder i enlighet med uppmaningar och anmodanden i bilaga 4.

Tack vare nämndernas målmedvetna arbete med att uppnå en ekonomi i balans under de senaste åren, finns goda förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2020. Dock är det en förutsättning att, för att möta de krav som morgondagens skattebetalare ställer, stadens verksamheter är sparsamma med skattebetalarnas pengar. Det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna. Stadens förvaltning ska vara effektiv med fokus på kärnuppdragen och att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. För investeringsverksamheten är det av största vikt att de projektkalkyler och tidplaner som utgör beslutsunderlag ger en rättvisande bild av kommande investeringar. Förmågan att budgetera med tillräckliga riskreserver i tidiga skeden, projektstyrning och prognosarbete behöver utvecklas i syfte att undvika behovet av reviderade beslut under projektens löptid.

Stadsledningskontorets samlade prognos för kommunkoncernens måluppfyllelse utifrån nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner redovisas i tabellen nedan. Fördjupande analys och förklaring till målbedömning redovisas i respektive måltext senare i ärendet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommunkoncernen Stockholms stad
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Uppfylls helt
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	Uppfylls helt
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Uppfylls helt
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Uppfylls helt
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Uppfylls helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	Uppfylls helt
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Uppfylls helt
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Uppfylls helt

2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Uppfylls helt
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Uppfylls helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Uppfylls helt
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Uppfylls helt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	Uppfylls helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Uppfylls helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Uppfylls helt

Stadens styrmodell

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, integrerat system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS). Stadens styrmodell innebär att kommunfullmäktige i budget fastställer ett antal inriktningsmål, som är verksamhetsövergripande och har ett tidsperspektiv som motsvarar mandatperioden. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen för varje år och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsstyrelsemål.